

Dietari, calendari, agenda

ANDREU GRAU (*Universitat de Barcelona – Societat Catalana de Filosofia – IAFI*)

Si s'hagués de compendiar l'activitat política i econòmica d'una nació, d'un país, d'una institució o, simplement, d'una llar, només caldria l'existència de dos llibres o –més ben dit– de dues llibretes: el dietari i l'agenda.

El dietari és el llibre, escrit per dies, en què figura el més notable que ha succeït. Al dietari també es poden anotar els ingressos i les despeses quotidianes d'una casa. El dietari esdevé la memòria econòmica.

L'agenda és aquell quadern en el qual cada full correspon a un dia o a una setmana i que serveix per a anotar-hi, a fi de no oblidar-ho, el que hom ha de fer. S'anoten les propostes i els projectes que tenim pendents de realització o que volem realitzar en un futur, immediat o llunyà. L'agenda es comprèn, així, com la voluntat en l'administració futura d'una empresa.

Ambdós quaderns, que ben bé no tenen o no haurien de tenir el mateix disseny o format, han estat emprats ambi-valentment o, com es pot comprovar en la veu «agenda» de l'Enciclopèdia Espasa, s'arriben a identificar: «*agenda o dietario*», llegim.

Ambdues llibretes són confeccionades a partir d'un calendari, el qual determina el que s'ha fet i el que s'ha de fer o s'intentarà fer: el dietari i l'agenda, respectivament. En un singular llibre anònim, titulat *El triunfo de la ciencia*, publicat a Buenos Aires, el 1961, es llegeix que els registres permanents van néixer en començar l'home a emprar calendaris (vid. p. 62).

Pel que s'hi pot veure, semblaria ser, doncs, que la clara consciència que *tempus fugit* provoca la necessitat d'enregistrar i, com a conseqüència d'això, es dona el sorgiment de l'escriptura. El dietari i l'agenda s'han de tenir com a registres permanents d'informació o de coneixements.

La creació, segons sant Agustí, es realitza no en el temps, sinó amb el temps. Tant el dietari com l'agenda es conceben amb o per al calendari, tant pel que fa a la forma, al disseny, com pel que fa als continguts: el que podríem dir que és història i el que encara és il·lusió o imaginació.

El calendari representa una mena de present. El calendari està fet, s'imposa i imposa. L'almanac d'arrencar fulls diaris, el conegut

bloc, és una forma materialitzada idònia: mai no hi ha passat, perquè els fulls es treuen i el futur queda sempre dessota, amagat, però l'almanac s'esgota dia rere dia. El calendari esdevé un indicatiu, la raó del present llarg, el dia, més enllà del temps del rellotge. Segons el tipus d'almanac, hi trobem els diversos presents: el del dia, el de la setmana i el del mes. L'agenda no ha de prescindir del dietari i aquest s'ha de redactar tenint sempre present l'agenda.

El problema de les nostres polítiques econòmiques actuals és que es fan agendes sense tenir dietaris ben fets, i, si hi ha dietari, aquest no és de gran valor o, a vegades, és fals. La política no es fa comptant amb el temps, és a dir, seguint un calendari.

Projectar el futur sense comptar amb el passat? Una nació, país o estat sense dietari no pot orientar bé la seva agenda; és normal, aleshores, que es faci servir aquella expressió periodística de «manca d'acompliment del calendari».

En resum, el calendari s'ha de mirar d'entendre com la intel·ligència, principi o motiu de l'existència dels dos quaderns esmentats i com el que permet distingir clarament l'activitat feta, que ja és memòria, i l'acció que queda per fer, que encara és voluntat.

Com en la teoria clàssica de les facultats de l'ànima, en la qual memòria, intel·ligència i voluntat es distingeixen, malgrat constituir una i la mateixa ànima, el futur de les unitats empresarials o polítiques radica en una distinció i un acompliment amb el temps, amb els terminis, amb la puntualitat, és a dir, amb el calendari, i això només es podrà comprovar si el dietari és sincer amb la realitat passada i l'agenda s'orienta amb una racionalitat conseqüent amb els temps que s'estableixen.